

Narkotiku situācija Eiropā:

EMCDDA: Nepieciešama kompleksa pieeja

Eiropā turpina pieaugt kokaīna nelikumīga lietošana, tajā pašā laikā kopējā aina liecina, ka nelikumīga narkotiku lietošana kopumā ir stabilizējusies un pat sarukusi, kā arī mazinājies narkotiku izraisītais kaitējums. Šādu secinājumu var izdarīt, pamatojoties uz Eiropas narkotiku un narkotiskās atkarības monitoringa centra (EMCDDA) ikgadējo ziņojumu, kas publicēts novembrī.

Aptuveni 12 miljoni eiropiešu reizi mūžā ir pamēģinājuši kokaīnu un aptuveni 3,5 miljoni jauno eiropiešu (15-34 gadi) ir pamēģinājuši kokaīnu pēdējā gada laikā (Eiropā ir 500 miljoni iedzīvotāju). Kokaīna nelikumīgas lietošanas pieauguma tendence konstatējama tādējādi, ka ir pieaudzis palīdzības lūgumu skaits ārstniecības iestādēs – 30 000 cilvēku 2006. gadā salīdzinājumā ar 13 000 cilvēku 2002. gadā.

Atšķirībā no kokaīna ekstāzi un amfetamīnu nelikumīga lietošana ir stabilizējusies un atsevišķās valstīs samazinās. Šīs narkotikas īpaši izplatītas Skandināvijā un Austrumeiropas valstīs, savukārt kokaīns prevalē Dienvidēiropā. Tā kā narkotikas ir savstarpēji aizvietošanas, EMCDDA savā ziņojumā norāda, ka ir nepieciešama kompleksa pieeja, lai nenotiktu vienkārša narkotikas aizvietošana ar citu.

Iepriekšējos gados EMCDDA norādīja, ka nedaudz samazinās heroīna nelikumīga lietošana, taču šā gada ziņojumā šāda tendence vairs nav novērojama.

Ar narkotikām saistīto nāves gadījumu skaits saglabājas 7000-8000 gadā, turklāt lielākā daļa no tiem ir saistīta ar heroīna pārdozēšanu. Lielākā daļa no tiem, kas miruši no pārdozēšanas, neilgi pirms tam ir saņēmuši ārstēšanas kursu vai atbrīvojušies no ieslodzījuma vietām.

EMCDDA pētnieks Pols Grifits intervijā Zviedrijas aģentūrai *Drugnews* teica: "Organisms ir atradinājies no iepriekšējās devas, kāda bija pirms pārtraukuma, tāpēc pārdozēšana ir parasta parādība. Ja mēs šai grupai veltītu vairāk uzmanības, mēs varētu samazināt mirstību."

Aptuveni 3000 eiropiešu inficējas ar HIV, izmantojot netīras šļircēs, kas vēsturiski ir ļoti zems rādītājs. Ārstēšanās no narkotiskās atkarības ir arvien plašāk pieejama.

Visās ES valstīs ir ārstēšanas programmas, kas izmanto kādu aizvietojošās terapijas formu, piemēram, aizvietošanu ar subtekstu. Dažās ES valstīs lielākā daļa heroīna narkomānu tādā vai citādā veidā uztur kontaktus ar varasiestādēm.

Lasiet 2. lpp

Četri jaunumi no Nīderlandes

- Nīderlandes narkopolitikas iekšējā kritika;
- Amsterdamas varasiestādes nolēmušas slēgt 43 no 288 kafijas veikaliem pilsētā;
- "Narkotiku pārdošana – tās nav tiesības";
- Narkotiku testi Roterdamas skolās.

Lasiet 3. lpp.

★ ECAD JAUNUMI

Stavropole 2008

Stavropoles Valsts universitātē notika Starptautiskā zinātniski praktiskā konference "Narkodrošība un narkotiku nodarītais kaitējums pašvaldību līmenī: Krievijas pilsētu praktiskās pieredzes apmaiņa".

Konferencē piedalījās ECAD pārstāvji, kā arī zinātnieki un speciālisti no Maskavas, Sanktpēterburgas, Permas, Nižņijnovgorodas un Jekaterinburgas.

Zviedrijas dalībnieku atsauksmi par konferenci lasiet 4. lpp.

Welcome to the 16th ECAD Mayors' Conference and the Second World Mayors' Conference!
Göteborg 5-6 February 2009 (Booking deadline January 22nd)

Information and registration on www.ecad.net, www.goteborg.se/worldmayorsconference

Vai tikai "sliktie" bērni niekojas ar narkotikām?

Zinātnieki apgalvo: visiem pusaudžiem – gan "sliktajiem", gan "normālajiem" – nepieciešama adekvāta profilakses deva

Djūka universitātes (ASV) pētījums sniedz atbildi uz mūžīgo jautājumu: vai tikai "sliktie" bērni lieto narkotikas vai arī pati narkotiku lietošana bērņus padara par "sliktiem"?

Sekas, kuras uz veselību atstāj agrīni (līdz 15 gadu vecuma sasniegšanai) sāka regulāra alkohola un narkotiku lietošana, ir konstatējamas līdz pat 30 gadu vecumam. Izplatītākie riski ir agrīna grūtniecība, nepabeigta vidējā izglītība, krimināls dzīvesveids, atkarības veidošanās no psihoaktīvām vielām, inficēšanās ar slimībām, kuras iegūst seksuālā kontaktā. Pētījums, kas publicēts žurnāla "*Psychological Science*" elektroniskajā versijā pirmo reizi sniedz atbildi uz sarežģītu jautājumu – vai "sliktie" bērni lieto narkotikas vai arī narkotiku lietošana bērņus padara "sliktus". Pētījuma autori Kaspījs un Mofīts paziņo, ka viņi ir ieguvuši pietiekami daudz faktu materiāla, lai pārliecināti teiktu: abi varianti ir pareizi. Djūka universitātes pētnieki Kaspījs un Mofīts ir ASV, Lielbritānijas un Jaunzēlandes zinātnieku komandas dalībnieki, kas izanalizējuši datus par veselības stāvokli 1000 Jaunzēlandes iedzīvotājiem no dzimšanas līdz 32 gadu vecumam.

Puse pētāmo, kas sākuši regulāri lietot alkoholu un marihuānu līdz 15 gadu vecumam, tik tiešām bija tā sauktie "sliktie". Viņi nāca no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm un atšķīrās ar to, ka viņu uzvedība radīja problēmas jau no bērna vecuma. Taču arī bērņiem no sociāli labvēlīgām ģimenēm, kuriem nebija uzvedības noviržu bērnībā, bet kuri regulāri sāka lietot alkoholu un marihuānu līdz 15 gadu vecumam, 30 gadu vecumā viņiem bija sliktā veselība un 3,6 reizes

augstāka iespēja nokļūt psihoaktīvo vielu atkarībā, nekā viņu vienaudžiem, kuri nelietoja narkotikas pusaudžu gados. Iespēja izdarīt kriminālnozieģumu un inficēties ar herpes vīrusu šajā grupā arī ir augstāka.

Kaspījs un Mofīts uzsver, ka viņu pētījuma dati par to personu veselības pasliktināšanos, kuras regulāri lieto alkoholu un narkotikas, atbilst augušajam faktam daudzumam, kas liecina par agrā pusaudžu vecuma jutību pret psihoaktīvām vielām.

Kas attiecas uz agrīno grūtniecību, trešajai daļai meiteņu no "labām" ģimenēm, kuras bija sākušas regulāri lietot alkoholu un narkotikas līdz 15 gadu vecumam sasniegšanai, grūtniecība iestājās līdz 21 gada vecumam. Šis skaitlis ir tāds pats kā viņu vienaudžiem no "slikto" meiteņu grupas, kuras nelietoja narkotikas. Divas trešdaļas meiteņu no grupas, kura sāka lietot psihoaktīvās vielas līdz 15 gadu vecumam, iestājās grūtniecība līdz 21 gada vecumam.

Salīdzinājumam – tikai 12 % "labo" meiteņu, kuras nelietoja psihoaktīvās vielas, bija agrīna grūtniecība.

Zinātnieki secināja, ka adekvāta profilakses deva ir nepieciešama visiem bērņiem, nevis tikai tiem, kas atrodas riska zonā. Tā kā pētījums pētāmajiem pievērsās jau no viņu dzimšanas, zinātnieki apgalvo, ka savus secinājumus viņi pamato ar milzīgu daudzumu unikālas informācijas.

http://news.duke.edu/2008/10/earlyexpose_print.htm

Narkotiku situācija Eiropā...

Turpinājums no 1.lpp.

Kanabisa nelikumīga lietošana ES valstīs ir stabilizējusies. Aptuveni ceturtdaļa pieaugušo eiropiešu vismaz reizi mūžā ir pamēģinājuši kanabisu. Pēdējos gados parādījusies jauna tendence – pieaug kanabisa ražošana pašā ES, tā sauktā audzēšana mājās.

Temati: tirdzniecība internetā

EMCDDA ziņo, ka saskaņā ar minipētījumu par 25 interneta veikaliem, kas tika veikts 2008. gadā, ES aptuveni 200 psihoaktīvo vielu tiek pārdotas internetā. Daudzas vielas tiek aprakstītas tā, lai uzsvērtu preces legalitāti. Taču dažās valstīs šādas vielas ir pakļautas tiem pašiem likumiem, kuriem pakļautas citas psihoaktīvās vielas, un to pārdošana var tikt sodīta. Pret pētījuma rezultātiem jāizturas uzmanīgi, jo pētāmais materiāls bija mazs. Vairākums identificēto interneta veikalu atrodas Lielbritānijā, Nīderlandē un daļēji arī Vācijā un Austrijā. Atskaites liecina, ka pieaug starpnieku skaits, un viņi ļoti ātri reaģē uz mēģinājumiem kontrolēt tirgu. Izplatītākās vielas, kuras pārdod kā "legālas" narkotikas, ir *Salvia divinorum*; *kratom* (*Mitragyna speciosa*); *Hawaiian baby woodrose* (*Argyrea nervosa*); halucinogēnās sēnes un vairākas "party piller", kuras pārdod kā ekstazī aizvietotājas (MDMA). Galvenā sintētisko tablešu "party piller" sastāvdaļa, kā apgalvo, ir benzilpiperazīns (BZP). EMCDDA 2008. gada martā veiktā ar BZP saistīto risku analīze secināja, ka visām ES dalībvalstīm ieteicams ieviest kontroles un kriminālatbildības pasākumus saistībā ar šo narkotiku. Dažās valstīs arī *Salvia divinorum* un/vai tās aktīvais komponents *Salvinorine A* ir pakļauti kontrolei.

Narkotikas un jaunatne riska zonā

EMCDDA tematiskais ziņojums: ES dalībvalstīs aizvien vairāk uzmanības savā narkopolitikā un sociālajā politikā velti riska grupām, lai mazinātu potenciālās problēmas tur, kur pastāv lielākā iespēja, ka tādas radīsies. EMCDDA apgalvo, ka dažas riska grupas (piemēram, bērni bezpajumtnieki, bērni, kuri pamet skolu vai bieži to neapmeklē) ar lielāku varbūtību sāks agri lietot narkotikas un nokļūs to atkarībā, nekā pusaudži, kas ir vairāk sociāli adaptējušies. Zināšanas par šo riska grupu galvenajām īpašībām var kļūt par pamatu profilakses programmu izstrādei. Narkotiku lietošana ir tikai daļa sociāli nepieņemamās šo grupu uzvedības, tāpēc narkopolitikai jāņem vērā plašs sociālo faktoru spektrs. Šajā tematiskajā ziņojumā minēti sekmīgu metožu piemēri.

Salīdzinājums starptautiskā līmenī

Eiropas datus var salīdzināt ar datiem citās pasaules daļās. Piemēram, ASV saskaņā ar nacionālo pētījumu par narkotiku lietošanu un veselību (*Samhsa*, 2005) 49 % pieaugušo jauniešu dzīves laikā lieto kanabisu, un pēdējā gada laikā – 21 %. Tai pašai pieaugušo grupai Kanādā skaitļi ir šādi 58 % un 28 % (2004. gadā), un Austrālijā – 48 % un 20 % (2004. gadā). Visi šie rādītāji ir augstāki par atbilstošiem vidējiem rādītājiem Eiropā – 31 % un 13 %.

Četri jaunumi no Nīderlandes – laiks pievērsties jaunai domāšanai?

Nīderlandes narkopolitikas iekšējā kritika

Pieaug Nīderlandes narkopolitikas iekšējā kritika, un šā gada novembrī tam radās kārtējais apliecinājums. Valsti lielākās partijas – kristīgi demokrātiskās

CDA –, kura ietilpst valdības koalīcijā, kongresā tika spriests par tā sauktajiem kafijas veikaliem, kuros atļauts pārdot un lietot kanabisu (līdz 5 gramiem uz apmeklētāju dienā). Partijas pārstāvis Pīters van Gēls paziņoja, ka pienācis laiks pārtraukt iecietīgu izturēšanos pret kanabisu, psihodēliskām sēnēm un citām „vieglajām” narkotikām, jo esošā politika neveicina noziedzības mazināšanos.

Ar šā gada 1. decembri halucinogēno sēņu, kas ir ārvalstu tūristu iecienītākais „produkts” – ražošana un pārdošana valstī ir aizliegta.

Narkotiku testi Roterdamas skolās

Trijās Roterdamas skolās ir sācijas narkotiku testu izmantošanas pilotprojekts. Pilsētas administrācijas pārstāvji paziņoja, ka šis ir šāda veida pirmais projekts valstī. Ja skolas darbiniekiem radīsies aizdomas, ka skolēns lieto narkotikas (to skaitā kanabisu!), viņu lūgs labprātīgi nodot analīzes. Pilotprojekta rezultāti tiks izanalizēti un iesniegti varasiestādēm pēc dažiem mēnešiem, ziņo *Telegraaf*. Šis pilotprojekts tiek organizēts kā reakcija uz pētījumu, kas šā gada sākuma tika veikts 12 skolās pilsētā, un kura gaitā pusē skolu tika konstatētas kokaīna pēdas, kanabiss tika konstatēts 10 skolās un vienā – heroīns.

Amsterdamas varasiestādes līdz 2011. gada decembrim nolēmušas slēgt 43 no 288 kafijas veikaliem pilsētā. Pamatojums: šie kafijas veikali neatbilst prasībai atrasties ne mazāk kā 250 m attālumā no tuvākās skolas.

“Narkotiku pārdošana – tās nav tiesības”

Divas pilsētas, kas atrodas Nīderlandes dienvidrietumos – Rosendāle un Bergena pie Zomas – plāno slēgt visus kafijas veikalus līdz 2009. gada 1. februārim. Gaidot slēgšanu, jau noteikti ierobežojumi kanabisa tirdzniecībai. Pircēji varēs iegādāties „tikai” 2 gramus šobrīd atļauto 5 gramu vietā. Vienlaikus ir samazināts arī kafijas veikalā glabāt atļautā kanabisa daudzums – no 500 gramiem līdz 300 gramiem.

Ar kafijas veikaliem saistītas problēmas sapratušas ne tikai šīs divas pilsētas. To piemēram nolēmušas sekot arī citas pierobežas pilsētas. Šā gada 21. novembrī notika pilsētu mēru tikšanās, kas bija veltīta kafijas veikaliem, un tajā Rosendāles mērs Mišels Marinens paziņoja, ka viņš ir noguris no 13 000 narkotūristiem, kas ik nedēļu pārpludina viņa pilsētu.

“Narkotiku pārdošana – tās nav tiesības,” viņš teica.

Šveicieši nevēlas pārmaiņas narkopolitikā

Referendumā, kas notika svētdien, 30. novembrī, šveicieši nobalsoja „pret” priekšlikumu legalizēt kanabisu personīgai lietošanai un „par” pastāvīga statusa piešķiršanu valdības programmai izrakstīt heroīnu smagiem heroīna narkomāniem.

Tādējādi tautas nobalsošanas rezultāti atbalsta valdības programmu, kas pamatojas uz četriem šādiem punktiem: profilakse, kaitējuma mazināšana, ārstēšana un kontrole. Heroīna izrakstīšanas programma tiek īstenota kā eksperiments pēdējo 10 gadu laikā. Narkomāni saņem heroīnu klīnikā, personāla uzraudzībā. Veselības aizsardzības pārstāvji apgalvo, ka tikai narkomāni ar stāžu, kas nav mazāks par 10 gadiem, kuri nesekmīgi piedalījušies citās programmās, ir tiesīgi saņemt valsts heroīnu. Šobrīd programmā ierakstītas aptuveni 1300 personas. Programmas kritiķi norāda, ka vairākums dalībnieku tā arī nav spējuši pārvarēt savu atkarību no narkotikām, lai gan aizstāvji apgalvo, ka tādā veidā šajā narkomānu grupā tiek panākta noziedzības un nāves gadījumu skaita samazināšanās – divas lielas problēmas kopš 1990. gadu sākuma.

Priekšlikums legalizēt kanabisu, kas Šveicē ir izplatītākā narkotika (8,6% šveiciešu regulāri smēķē marihuānu), tika noraidīts. Priekšlikumu izvirzīja sabiedriskā organizācija. Ar „legalizāciju” bija domāta atļauja šveiciešiem lietot kanabisu un pat audzēt to savam patēriņam.

Saskaņā ar NZZ datiem, 68 % šveiciešu nobalsoja „par” heroīna programmu un 32 % – „pret”. „Par” kanabisa legalizāciju nobalsoja 37 %, „pret” – 63 %.

“ ECAD today, 16 years since its start, is a well established organisation in the anti-drug field. We have some 270 member cities and we are well-known around Europe. For our future development it is important to analyse how we can further support our members in their everyday anti-drug work.

ECAD stands at a crossroad. Can we continue working the same way as we have done it during the past 16 years? “

Read “Chronicle” by ECAD Director Jörgen Svidén on www.ecad.net

Mums ir ko citam no cita mācīties:

Stavropole 2008

Zviedrijas ECAD tīkla pārstāvji aktīvi piedalījās Krievijas narkotiku apkarošanai veltītajā konferencē

Kopā ar daudziem Krievijas narkotiku apkarošanas ekspertiem vērienīgā starptautiskā zinātniski praktiskā konferencē „Narkodrošība un narkotiku nodarītais kaitējums pašvaldību līmenī: Krievijas pilsētu praktiskās pieredzes apmaiņa”, kas notika šā gada 30. un 31. oktobrī Stavropolē, piedalījās arī Zviedrijas ECAD tīkla pārstāvji Markuss Hegstrens un Svens Pērsons. Konference piesaistīja diezgan lielu interesi un tajā piedalījās vairāk nekā 300 dalībnieku no daudziem Krievijas Federācijas reģioniem.

Markuss un Svens uzstājās plenārsēdē un iepazīstināja ar Zviedrijas sekmīgās antinarkotiskās politikas galvenajiem momentiem. Viņi uzstājās arī sekcijā un pastāstīja par to, kā konkrēti tiek organizēts antinarkotiskais darbs uz vietām – pašvaldībās.

Turklāt Zviedrijas dalībnieki prezentēja

daudzpusīgu ECAD pētniecības projektu „Eiropas jaunatne”. Markuss un Svens paspēja piedalīties arī interesantās iepazīšanās vizītēs un parunāt ar Krievijas studentiem. Krievijas puse izrādīja diezgan lielu interesi par Zviedrijas narkopolitiku un darbu pašvaldībās. Ekspertiem no Zviedrijas bija interesanti iepazīties ar pieredzi un sekmīgām programmām, kuras tiek īstenotas Krievijas pilsētās. Konference apliecināja, ka Krievijas pilsētām vairāk uzmanības jāvelta profilakses attīstībai pašvaldībās un šajā nolūkā Zviedrijas pieredze narkotiku apkarošanas darba koordinēšanā var izrādīties noderīga.

Georgijs Zazuļins konferencē prezentēja grāmatu, kurā atspoguļota Zviedrijas pieredzes izmantošanas iespējas Krievijas kontekstā „Zviedrijas atbildes uz Krievijas jautājumiem”.

Konferences intensīvā darba kārtība deva iespēju Zviedrijas un Krievijas ekspertiem narkotiku apkarošanas jomā apmainīties ar pieredzi un izbaudīt krievu brīnišķīgo viesmīlību, kuru Stavropole tik dāsni dāvāja.

Mēs ceram, ka sekmīgā sadarbība starp ECAD Zviedrijas un Krievijas tīklu turpināsies un attīstīsies. Vēl novembrī Georgijs Zazuļins piedalījās ECAD Zviedrijas pilsētu reģionālajā konferencē Bolnesē.

Svens Pērsons,
Jevleborgas reģiona (Zviedrija)
narkopolitikas jautājumu koordinators.

Sīkāku informāciju par konferenci un grāmatu "Zviedrijas atbildes uz Krievijas jautājumiem" var iegūt www.ecad.ru.

ECAD karogs

ECAD locekļiem ir iespēja iegādāties organizācijas karogu izmantošanai konferencēs, semināros un citos ar ECAD saistītos pasākumos. Karoga izmērs 200x120 cm, to var uzvilkt karoga kātā vai piestiprināt pie sienas. Pieprasījumus sūtiet uz adresi ecad@ecad.net. Cena: 300 Zviedrijas kronas vai 28 eiro.

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.
Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office
European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia

www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru
+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia

Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria

www.ecad.hit.bg/home.html
doctor_ivo@abv.bg
+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey

www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr